

REMISSYTTRANDE

2021-06-10

FRA beteckning
Dnr 3.2:3374/21:3

Justitiedepartementet
Enheten för lagstiftning om allmän ordning och
säkerhet och samhällets krisberedskap
103 33 Stockholm

Er handläggare
Maria Lindeberg

Ert datum
2021-03-11

Er beteckning
Ju2021/00971

FRA handläggare
Charlotte Welwert

FRA föreg. datum

FRA föreg. beteckning

Remiss av slutbetänkandet Struktur för ökad motståndskraft (SOU 2021:25)

Försvarets radioanstalt (FRA) välkomnar i stort utredningens förslag i slutbetänkandet. FRA har dock - från de utgångspunkter myndigheten har att beakta - några synpunkter som redovisas i det följande.

FRA:s yttrande inleds med en kort information om FRA:s uppdrag. Därefter följer synpunkter på förslagen i betänkandet. Synpunkterna följer betänkandets disposition.

Allmänt om FRA

FRA är den nationella signalspaningsmyndigheten som bedriver signalspaning enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (LSF) i syfte att bl.a. kartlägga

- yttre militära hot mot landet,
- hot mot svensk personal under internationella insatser,
- strategiska förhållanden avseende internationell terrorism och annan grov gränsöverskridande brottslighet som kan hota väsentliga nationella intressen,
- allvarliga yttre hot mot samhällets infrastrukturer,
- främmande underrättelseverksamhet mot svenska intressen, och

2021-06-10

3.2:3374/21:3

- främmande makts agerande eller avsikter av väsentlig betydelse för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik.¹

Försvarsunderrättelseverksamheten får endast avse utländska förhållanden.²

FRA:s inhämtning genom signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet sker endast efter inriktning av regeringen, Regeringskansliet, Försvarsmakten, Säkerhetspolisen samt Nationella operativa avdelningen inom Polismyndigheten (NOA) och kräver tillstånd från Försvarsunderrättelsesdomstolen.³ Rapportering av underrättelserapporter sker i första hand till de inriktande myndigheterna och då främst regeringen.

FRA ska därutöver ha hög teknisk kompetens inom informationssäkerhetsområdet. FRA får inom detta område efter begäran stödja sådana statliga myndigheter och statligt ägda bolag som hanterar information som bedöms vara känslig från sårbarhetssynpunkt eller i ett säkerhets- eller försvarspolitiskt avseende. FRA ska bl.a. särskilt kunna

- stödja insatser vid nationella kriser med IT-inslag,
- medverka till identifiering av inblandade aktörer vid IT-relaterade hot mot samhällsviktiga system,
- genomföra IT-säkerhetsanalyser, och
- ge annat tekniskt stöd.⁴

FRA arbetar i dessa fall på ett tydligt uppdrag från de uppdragsgivare som anges i det föregående.

Uppgifter rörande FRA:s verksamhet omfattas till stora delar av försvarssekretess.⁵ Sådana uppgifter kan vara av synnerlig betydelse för Sveriges säkerhet (kvalificerat hemliga).

¹ 1 § 2 st LSF

² 1 § lag (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet (FUL)

³ 4 och 4 a §§ LSF

⁴ 4 § i förordning (2007:937) med instruktion för Försvarets radioanstalt

⁵ 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL

FRA:s synpunkter

4.8 Säkerställande av statsledningens funktionalitet (s. 152)

FRA är den nationella signalspaningsmyndigheten och förser genom sin signalunderrättelseverksamhet regeringen med underrättelser vad gäller bl.a. yttre militära hot mot landet, strategiska förhållanden avseende internationell terrorism och annan grov gränsöverskridande brottslighet som kan hota väsentliga nationella intressen, allvarliga yttre hot mot samhällets infrastrukturer, främmande underrättelseverksamhet mot svenska intressen och främmande makts agerande eller avsikter av väsentlig betydelse för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik.

FRA har därutöver uppdrag att ha hög teknisk kompetens inom informationssäkerhetsområdet och att genom cybersäkerhetsverksamheten bidra med skydd till sådana statliga myndigheter och statligt ägda bolag som hanterar information som bedöms vara känslig från sårbarhetssynpunkt eller i ett säkerhets- eller försvarspolitiskt avseende.⁶

FRA är således, utöver Försvarsmakten, MSB och Säkerhetspolisen, avgörande för att regeringen ska ha tillgång till information och bedömningar avseende yttre och inre hot, civilt och militärt försvar samt nödvändigt skydd.

7.6 De tio beredkapssektorerna kompletteras med fyra särskilda beredkapsområden (s. 258)

FRA:s uppdrag framför allt inom informationssäkerhetsverksamheten innebär stöd till det civila försvaret. Genom FRA:s bidrag till svenskt cyberförsvar medverkar FRA till att stävja pågående angrepp. FRA arbetar även med att upptäcka angrepp mot särskilt skyddsvärd verksamhet i det tekniska detekterings- och varningssystem (TDV) som på uppdrag levereras till de uppdragsgivare som hanterar information som bedöms vara känslig från sårbarhetssynpunkt eller i säkerhets- eller försvarspolitiskt avseende. Under år 2020 ökade antalet verksamheter som får skydd av FRA:s TDV med 70 procent.⁷ TDV erbjuds sådana statliga verksamheter som samhället är helt beroende av.⁸ FRA hjälper

⁶ 4 § i förordning (2007:937) med instruktion för Försvarets radioanstalt

⁷ Se FRA årsrapport 2020, s. 5.

⁸ Se FRA årsrapport 2020, s. 19.

också statliga myndigheter och bolag genom att, på deras uppdrag, bl.a. penetrationstesta deras system för att kunna avslöja säkerhetsbrister.⁹

Utredningens beskrivning av att FRA inte ingår i det civila försvaret kan därför ifrågasättas.

7.6.1 Cybersäkerhet (s. 259)

Utredningens förslag (s. 260)

I betänkandet föreslås att fyra särskilda beredskapsområden bildas och att FRA tillsammans med Försvarmakten ska ingå i det särskilda beredskapsområdet som gäller cybersäkerhet. Det beskrivs inte i utredningen vilka uppgifter som innefattas i ett särskilt beredskapsområde. De särskilda beredskapsområdenas uppgifter behöver därför utredas mer för att FRA ska kunna ta ställning till behovet av ett beredskapsområde som gäller cybersäkerhet. FRA anser mot denna bakgrund att det är svårt att bedöma konsekvenserna för FRA vad gäller innebörden av att ingå i ett särskilt beredskapsområde.

Cybersäkerhetscentrets roll är central för Sveriges arbete med cybersäkerhet. I samband med att regeringen under 2023 ska ta ställning till hur cybersäkerhetscentrets verksamhet fortsatt bör inriktas och bedrivs efter 2023 anser FRA att det finns anledning att förtydliga centrets roll ur ett beredskapsperspektiv. I det sammanhanget kan det finnas skäl att överväga om den nuvarande styrformen för centret är den mest optimala, inte minst med tanke på de särskilda krav som ställs på styrning och ledning i ett beredskapsperspektiv, och om det bör finnas en utpekad huvudman för centret.

7.6.2 Psykologiskt försvar (s. 261)

FRA instämmer i att FRA, genom sitt uppdrag inom försvarsunderrättelse – och informationssäkerhetsverksamheten har uppgifter kopplade till det psykologiska försvaret¹⁰.

⁹ Se FRA årsrapport 2020, s. 23.

¹⁰ Se FRA:s remissvar av betänkandet En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret (SOU 2020:29) den 29 oktober 2020, FRA:s dnr 3.2:3825/20:2.

8.2.4 Försvarsmaktens stödmyndigheter och deras relation till beredskapsmyndigheterna (s. 286)

FRA:s inhämtning genom signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet sker i första hand inom ramen för regeringens inriktning. Inom ramen för den inriktningen får Regeringskansliet, Försvarsmakten, Säkerhetspolisen samt NOA inrikta FRA:s signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.¹¹ Delgivning av underrättelserapporter sker primärt till dessa inriktande uppdragsgivare av vilken regeringen självfallet är den främsta uppdragsgivaren och mottagaren av dessa rapporter.

FRA ska därutöver, som framgått ovan, ha hög teknisk kompetens inom informationssäkerhetsområdet. FRA får inom detta område efter begäran stödja sådana statliga myndigheter och statligt ägda bolag som hanterar information som bedöms vara känslig från sårbarhetssynpunkt eller i säkerhets- eller försvarspolitiskt avseende.¹²

FRA är således inte primärt stödmyndighet till Försvarsmakten.

FRA delar tillsvidare utredningens bedömning att FRA inte ska vara beredskapsmyndighet.

8.4.3 Information för lägesbilder vid fredstida krissituationer (s. 296)

FRA instämmer i att FRA ska undantas från kravet att efter förfrågan från MSB lämna den information som behövs för samlade lägesbilder.

8.6 Beredskapssektorer och särskilda beredskapsområden (s. 310)

I betänkandet anges att det för tre av de fyra särskilda beredskapsområdena kommer att finnas en statlig myndighet som ska hålla samman arbetet inom området och fungera som en naturlig kontaktpunkt i samverkan med andra beredskapsmyndigheter och organisationer inom totalförsvaret. För det fjärde området, Cybersäkerhet, föreslås ingen samordnande myndighet (se vidare avsnitt 7.6.1). FRA anser att det kan finnas skäl att

¹¹ 4 § LSF.

¹² 4 § i förordning (2007:937) med instruktion för Försvarets radioanstalt.

FRA

2021-06-10

3.2:3374/21:3

överväga om det ska finnas en samordnande myndighet även för detta sist nämnda särskilda beredskapsområde.

I detta ärende har generaldirektör Björn Lyrvall beslutat. I den slutliga handläggningen har också deltagit överdirektör Charlotta Gustafsson, chefsjurist Michaela Dráb, avdelningschef Gunnar Hellenius (avd T) samt jurist Charlotte Welwert, tillika föredragande.

Försvarets radioanstalt

Björn Lyrvall

Charlotte Welwert

Sändlista

För kännedom

Försvarsdepartementet/Sund

Försvarsdepartementet/RS

Internt FRA

GD

ÖD

Chefsjuristen

Biträdande chefsjuristen

Tjf C Plan

C KOM

C PS

AC